Mestre Olaguer

Àngel Guimerà

Digitized by Google

MESTRE OLAGUER

Digitized by Google

MESTRE OLAGUER

Ningú podrá traduhir, representar ni reimprimir aquesta producció sense permís de son autor.

D. Joan Molas y Casas, qual despatx se troba en lo carrer del Hospital, número 12 y 14, pis segon, es l' únich encarregat d' aquesta obra, y ab ell deurán entendres tots los teatres y societats que vulgan representarla

Quedan reservats tots los drets

A. Guimerá

Mestre Olaguer

MONÓLECH

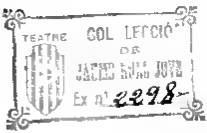

BARCELONA
IMPRENTA «LA RENAIXENSA»
1896

MESTRE OLAGUER

MONÓLECH

Avans d' alsarse 'l tela, dos ó tres tiros seguits; després un de sol.

La escena representa un carrer de Barcelona del barri de Ribera, tancat per una formidable barricada á la que s'hi puga pujar per medi de caixas, bots, sacbs de terra y altra mena d' objectes de que's troba formada. Las casas dels costats están mitj destruhidas per lo bombardeig y l' incendi. En la escena y entre la runa, cadávers de catalans. Per tot la desolació mes completa. Es al matí.

Al alsarse 'l tela, Mestre Olaguer está enfilat á la barricada y acaba de disparar lo fusell contra'ls enemichs; veyeatse encara 'l canó de l' arma que fumeja. Parla mirant per sobre de la barricada.

También á aquest l' he tocat! Sí, té, s' atura!...
Vol apuntar!... No pot... Li ha caygut l' arma!
Estén los brassos!... ensopega!... A terra!
Alvís! revólcat! Crida! Els seus hi corren!
Lo voltan! Van á alsarlo!... Ah, no! ja 'l deixan!
Deseu 'ls Sagraments que prou té l' ánima
al infern que li cantan las absoltas.

Baixa satisfet de la barricada. Ve fins al mitj de la escena y parla ab son fusell abrassantlo.

Bé, company! Se t' estima Deu permeti
que fem net de traidors á Barcelona...
y t penjaré en l' altar de Santa Eularia.

Pausa, escoltant.

Ha callat la campana! Com s' aturan
los de la Seu? Quí sab si alguna bomba
ho ha ensorrat tot! . Y ara ls canons no enjegan
Y ha parat poch á poch la fusellada!...
Ah, no Jo no! Mentres lo cor me boti!. .
Que hi ha fam? Aixó ray! Foch y foch sempre
y aquí ferm día y nit fins que Deu vulga.
Carreguém. Vá La pólvora Ah, que hi goso
enfonsanthi la má! Ja hi es. Y ara...
vinga la bala.

Buscaant inútilment en las sevas butxacas.

Aquí. No? Hont ets petita?...
Aquí n' hi deu haver Tampoch? Aquesta.
Es buyda Quí ho enten? Dintre la caixa.
Mare de Deu! Ni una! Si n' hi havía
tot un sarró á la vetlla!... Ah, malviatje!
S' han acabat! Y ara consúmet, móret!
N' hi ha per tornarse boig! Tot just quan quedo
de tants companys jo sol, y en mitj de runas!

Pausa.

Per un grapat de balas donaría...
Veyám si 'n té algún mort. Aquest. Miremho.

Registrant en las butxacas d' un dels catalans estesos a terra.

Quí era? No 'l conech Calla! Ja 'n trobo!

No: un tros de pa. Deu 'ns en dó! Tres dias
que no he tastat ni un mos: oydá! Mes ara
busquém balas y prou. La fam... qu' esperi.

Se fica 'l tros de pa a la butxaca. Registra altre cadaver.

Qui sab si aquest... Qu' es noy! Sembla que riga!
Ah, malehida guerra! Ni una sola!
No tinch cor per seguir, que semblo un ladre!

Dubtant y resolentse per ultim va a un altre cadaver.

Té 'l derrer. En Ramon. Es fret que gela!
Ni una tampoch! No puch mirarlo! El pobre!
Tant graciosot y cor obert! Y ara
la seva dona está esperant que torni!
Ah, que n' heu fet de mal! Y sempre, sempre
per lo mateix. Per goberná' aquí á casa:
per tractarnos com bens que se 'ls degolla!
Y en bona fé qu' ho hem sigut be massa!
Y ell molt més que ningú. Tot s' ho prenía
pel bon costat; y res de mal s' ho creya.
Fins un dia... y de bo que vaig cremarmhi.
Un matí que al devant de la botiga
feya cantant ab mos fadrins un carro,
d' aquells de cuatre rodas per la sega.
Gayre be era enllestit, y sols mancava
encerclá á cops de mall l' ultima roda
que afinava 'l ribot, mentres qu' en terra
lo cércol s' enrojía en mitj de brasas.
Ell que allavors passava, me va empendre:
—Mestre Olaguer, que Deu vos do bon dia.—
Encaixém ab aquesta, y li pregunto:
—Qué hi ha de per llá dalt?—Han vingut lletras.
Diu que ja tenim rey: que ve de Fransa,
y 's dirá Felip V.—Felip? La peste

se l' emporti! Els Felips per Catalunya
han sigut sempre de la peli del diable!
—Diu, va fer, que es aquest bella persona
—Ja á Madrid cuitarán á ferlo perdre
—Y que vindrá á jurar las lleys antigas
—Lo jurat trencará quan allá ho vulgan
Company, estém perduts si la gent nostra
no fa un va-y-tot que hi ha sigles y sigles
que 'ns volen acabar, y un dia y l' altre,
va de pares á fills que sota terra
furgan en las arrels de Catalunya.
—Mestre Olaguer, sempre ho veyeu tot negre
—No, negre, no; color de sanch y fora —
Se 'n va riure al sentirho: y vaig cuadrarmhi...
que 'l riure aquell al cor no m' hi cabía.
—Va á la mort Catalunya, y sou vosaltres
los que aixequeu 'l catafalch per ella.
Vosaltres, los prudents: la gent del ordre
que us fa por un fantasma y sou joguina
dels d' allá, y dels d' aqui que mereadejan
ab la hisenda y la sanch del nostre poble. —
Vaig agafarlo per un bras, y ab ira,
sotraquejantlo tot, que 'n vaig fer massa,
li vaig dir tant cremat que no m' hi veya:
—Forman la Espanya, m' enteneu? dos pobles.
Hi ha qui diu son germans. Sí, prou se semblan
com l' aygua al foch, y com la nit al dia.
Volen manar tots dos, y com en ella
no hi cahen pas, d' aqui que l' un ó l' altre
te d' aplatar lo coll fins que li ajupin
Valencians, mallorquins y aragonesos
units als catalans fan un sol poble.
Ells tres ja han fet á tots, y sols nosaltres
ans l' orgull castellá no 'ns volem torser.
Lo dia que cauguém!... Voleu saberho?
Aquí ho teniu: veyeu las cuatre rodas.

Google

Dintre 'ls cércols de ferro hi ha Valencia,
Mallorca y Aragó; voltat de brasas
ja está á punt lo grilló de Catalunya
Vos, deixéulo posar, y es fet lo carro,
que tragini pel mon de sigle en sigle
un mort que fa vergonya nostra rassa
vensuda per cobarda y per indigne! —
Y 'l mall feixuch giravoltant en l' ayre,
saltantme 'l cor vaig acabar la feyna
Y ell . . no va riure més! Y ha dat la vida!

Pausa. Plorant.

Llágrimas, té! No sé d' hont surten ara.
Oh, 'm pegaría á mí mateix! Si sembla
que no siga jo aquell de pit de roca.
Sort que ningú ho ha vist. Mala negada!
Sort per mi y sort per ell, que si se 'n reyan!. .

Alsant lo fusell culata en l' ayre.

Ara que me 'n recordo. En la butxaca
hi dech tenir un tros de pa. Sí, míral!
Y que 'm trobava defallit fa estona.
Ah, ah! Seyembi

Al adonarse de que s' anava á seure al costat d' un cadáver, s' aixeca ab amargura, anant a seure a vora d' hont repusa 'l seu fusell.

No, no aquí. Voreta
de mon fidel company. Y 'l pa qui 'l trenca?
Qu' es du! Per lo cap baix te una setmana
Sembla pa de senyors, que tot es crosta.

Trenca 'l tros de pa d' un cop de culata.

Ara! Las mollas! bo! Malaguanyadas,
que aquí 'ls aucells no hi venen Te mil gustos.

Pausa, menjant.

Aixís en aquest' hora jo esmorsava,
allá, en la rebotiga, y part de fora
d' aprenents y fadrins quinas conversas!
Ma muller, somrisent y enamorada,
me duya á plech de bras á la petita,
del llit encara ab las galtonas rojas,
fentli vergonya la claror, xerrayre,
brassos alsats y las cametas nuas,
repicant en la falda de sa mare.
Y seguntla d' aprop mon fill venía
cantant cansons, saltironant alegre,
á coll, pobret! lo seu fuseli de canya!,
y, tot ulls, cóm s' alsava de puntetas
per veure 'l plat en la puñida taula!
Esposa, fills del cor, may en la vida
vos tornaré á mirar! May en ma boca
la vostra hi sentiré, niu de venturas!
¡May més, may més! Que m' heu deixat per sempre!

Plora, transformant poch á poch lo plor en frisiega desesperació

Tot ho he perdut. Cuatre parets negrosas
sens porta ni teulat son, ay, la casa
qu' era mon cel! La mort, cóm l' ha guarnida!
L' alberch honrat es d' assessins refugi,
qu' en l' ascó de mos avis hi blasfeman,
en mon llit d' esposallas s' hi revolcan,
y en lo bressol de mos fillets hi guardan
las armas ab que 'ns matan, y 'l que 'ns roban!

Apartant lo tros de pa que li quedava.

Lluny de mí 'l pa, y m' acabi la miseria,
lo rosari besant d' argenteria
que á ma esposa vaig dar en prometatje

S' ha tret lo rosari de la pitrera, besantlo.

Ah, tu sempre ets ab mí, que m' aconsolas
pregant per ells fins que allá dalt m' hi vulgan!

Aixecantse ab desesperació.

Mes jo no puch morir en tant que alemi
lo lladre y l' assessí de ma familia!

Torna a besar lo rosari, ficantsel altre cop a la pitrera, sanglotant ab desesperació. Pausa llarga.

Oh, quina nit d' horrors la nit aquella!
La ciutat no era encara un munt de runas,
que murallas ensá tot era nostre.
Va móures l' enemich, saltá la mina,
s' obrí un baluart, y pel descoll tot d' una
los vils traydors per los carrers entraren
fins ma casa arribant. Jo en ma finestra,
espitllera d' honor, ab quina angunia
disparava als malvats! Caygué la porta
als cops de la destral, y aquella turba
de gent sens Deu va regolfá en la entrada
caragolantse escala amunt rabiosa!
Ma muller m' abrassava y 'ls estrenyíam
entre 'ls dos als fillets. La turba fera,
manantla un capitá, tirat de Judas,
apuntá contra tots. Pietat! cridavam
ma esposa y jo. Pietat per ells! Y 'ls monstres,
al ordre d' aquell Judas, dispararen!
Ah! Jo al cor vaig sentir las balas totas

de ma muller y de mos fills! Las mevas
no las vaig sentir pas! Y 'm desagnava!

Se sent tocar a somatent molt apartat y a estonas, que no destorbi la representació. De quan en quan també s' ha de sentir alguna canonada molt llunyana.

La campana que parla! Bona llengua!
A la brega altre cop y á la venjansa!
Això es viure y gosar! Mes, cóm no tiran
los d' aquestos carrers? Foch altra volta!
Y jo dalintme aquí sense combatre!

Se sent remor llunyana de gent que s' acosta. Aquesta remor te de créixer fins á caure 'l teló.

Quina remor! Y qué pot ser?... Dirias...
qu' es la mar... La mar, no!... Gent que s' acosta!
Ah, sí. Gracias, Deu meu! Y ells se pensavan
que 'ns rendirían. May, may de la vida!
Quin goig véurels venir! Germans de guerra!

S' ha enfilat a la barricada presentant lo cos. En aquest punt se sent una descarrega, quedant ell ferit. Baixa una part de la barricada.

Ah! Els enemichs! Y m' han tirat! Oh, rabia,
que aquí 'm sento ferit! Sí, sanch, sanch meva!
Y venen! Qué! moriren tots los nostres!
Mes aquí soch, y encara tinch coratje
per fermhi á mossegadas y ab las unglas!

Despres de tornar á mirar als enemichs que s' acostan, baixa tambalejant al mitj de la escena.

Oh Deu tot poderós! Aquell que ls guia
l' he descubert ab lo posat de Judas!...
L' assessí de ma casa! Y vé! Y jo 'm moro!

Una bala! Sols una! Un tros de ferro!
Omplíume l' arma fins arrán de gola!
Metralla, ferro, plom, que 'l fassi engrunas!
Hont trobarho! Ah! El rosari! Ja tinch cárrega.
Parenostres... recorts... tot, tot á dintre!

Torna á pujar una part de la barricada, disparant per una esclatxa d' ella.

Amunt... Se 'n ve al davant... y riu! Té plégaho...
Ah! L' he tocat! L' hi ha anat sobre la cara!
Ja cau. Feyna pels corps! Ara á mí 'l riure!

Rialla que acabi ab un gemech.

Tot tremolo!... Es... de goig! Mos ulls s' entelan.
No es lo fum de la pólvora: es que arriba
per mí la mort. Ah, fills! Volguda esposa!
Fóume un lloch, que ja vinch!... Patria adorada,
sálvat! Sálvala, Deu! Ayre!... M' ofego!
Ha parat lo canó! Rendits? Vergonya!
Fins los morts com no s' alsan y 'ls escupen!
No, enrera tots! Aquesta terra es nostra!
S' acostan. Son aprop. Jo no 'ls vuy veure!...

Al agonisar, cayent a terra, se cubreix la cara y 'l cap ab los brassos per no veurels ni sentirlos.

Aixís. Morim! Ja son aquí... las furias!

Ha de semblar que Mestre Olaguer ha mort. En aquest moment la remor dels castellans s' ha de sentir al peu de la barricada. Després del crit de «Viva Felipe V», Mestre Olaguer s' aixeca rigit, cayent mort desplomat al victorejar á Catalunya.

¡Viva Felipe V!
A fora lladres!
Visca la llibertat de Catalunya!

Mentres cau 'l telo s' han de veure 'ls soldats de Felip V que van traspassant la barricada.

Digitized by Google

Digitized by Google

OBRAS DRAMÁTICAS DEL MATEIX AUTOR

	Pessetas.
GALA PLACÍDIA (a.ª edició) tragedia en tres actes.	2
JUDIT DE WEIP tragedia en tres actes .	2
LO FILL DEL REY » » »	2
MAR Y CEL (4.ª edició) tragedia en tres actes	2
REY Y MONJO tragedia en tres actes	2
LA BOJA » » »	2
L' ÁNIMA MORTA » » »	2
EN PÓLVORA drama » »	2
JESUS DE NAZARETH tragedia en cinch actes . .	2
MARÍA ROSA drama en tres actes	2
LAS MONJAS DE S. AYMAN drama en quatre actes	2
LA FESTA DEL BLAT drama en tres actes. . . .	2
TERRA BAIXA drama en tres actes..	2
LA SALA D' ESPERA comedia en un acte	1
LA BALDIRONA » » »	1
MESTRE OLAGUER monólech	0'50
MORT D' EN JAUME D' URGELL monólech. . .	0'50

Aquestas obras se venen á Barcelona en la Administració de *La Renaixensa*, Xuclá, 13, baixos y en las principals llibrerías

---

POESÍAS

DE

ANGEL GUIMERÁ

AB UN PRÓLECH DE

JOSEPH YXART

y profusió de dibuixos en varietat de tintas

PER

J. LL. PELLICER Y A. FABRES

Punts de venda: Administració de Joan Almirall, Princesa, 16, y en las principals llibrerías.

BIBLIOTECA DE CATALUNYA
C-RJJ0
1001259838
Generalitat de Catalunya
Departament de Cultura
Digitized by Google

Digitized by Google

BIBLIOTHECA UNIVERSITÀRIA BARCELONA
C-RJJ0
I0012598 38
Generalitat de Catalunya
Departament de Cultura
Digitized by Google

Digitized by Google

BIBLIOTECA DE CAMPINAS
C-RJJ0
1001259838

Digitized by Google

BIBLIOTECA DE SAN VICENTE
C-RJ10
1001259838
Digitized by Google